

AMK-opiskelijoiden

& ARVOT *asenteet*

Yhdenvertaisuus

Eurooppalaisuus

Koulutuksen
saavutettavuus

Ammattikorkeakoulutus on työelämä-lähtöistä ja käytännöllistä koulutusta

Ammattikorkeakoulut kouluttavat noin puolet Suomen korkeakoulutetuista ja vastaavat monien tärkeiden ammattien osaamisesta, esimerkiksi n. 80 % sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutetuista saa koulutuksensa ammattikorkeakouluissa.

Koulutuksen lisäksi ammattikorkeakoulut tuottavat soveltavaa tutkimusta läheisessä yhteistyössä työelämän kanssa.

Ammattikorkeakoulutukseen kuuluu monia tunnettuja ja isoja koulutuksia kuten insinöörit, tradenomit ja sairaanhoitajat mutta mukaan mahtuu myös pienempiä ja vähemmän tunnettuja kuten vaatetusalan vestonomi ja humanistisen alan viittomakielentulkki.

Tutkintojen laajuudet ovat 3,5–4 vuotta. Tutkinnot on rakennettu vastaamaan työelämän tarpeisiin ja käytännönläheinen ote näkyy muun muassa harjoittelussa jota kuuluu kaikkiin tutkintoihin.

Ammattikorkeakoulujen soveltava tutkimus- ja kehitystyö palvelee opetusta sekä tukee alueen kehitystä, elinkeinoja ja työelämää. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistyö on soveltavaa tutkimusta, joka perustuu käytännön kokemuksen sekä uusimman tieteellisen tiedon ja vahvan osaamisen yhteensovittamiseen.

Suomessa on yhteensä 25 ammattikorkeakoulua, jokaisessa maakunnassa vähintään yksi.

Kaikki ammattikorkeakoulut ovat osakeyhtiömallisia oikeushenkilöitä ja suurin osa on monialaisia kouluttajia. Opiskelijoita ammattikorkeakouluissa on yhteensä noin 143 000 ja vuosittain niistä valmistuu vajaa 30 000 ammattilaista.

”Suomessa on yhteensä 25 ammattikorkeakoulua, jokaisessa maakunnassa vähintään yksi.

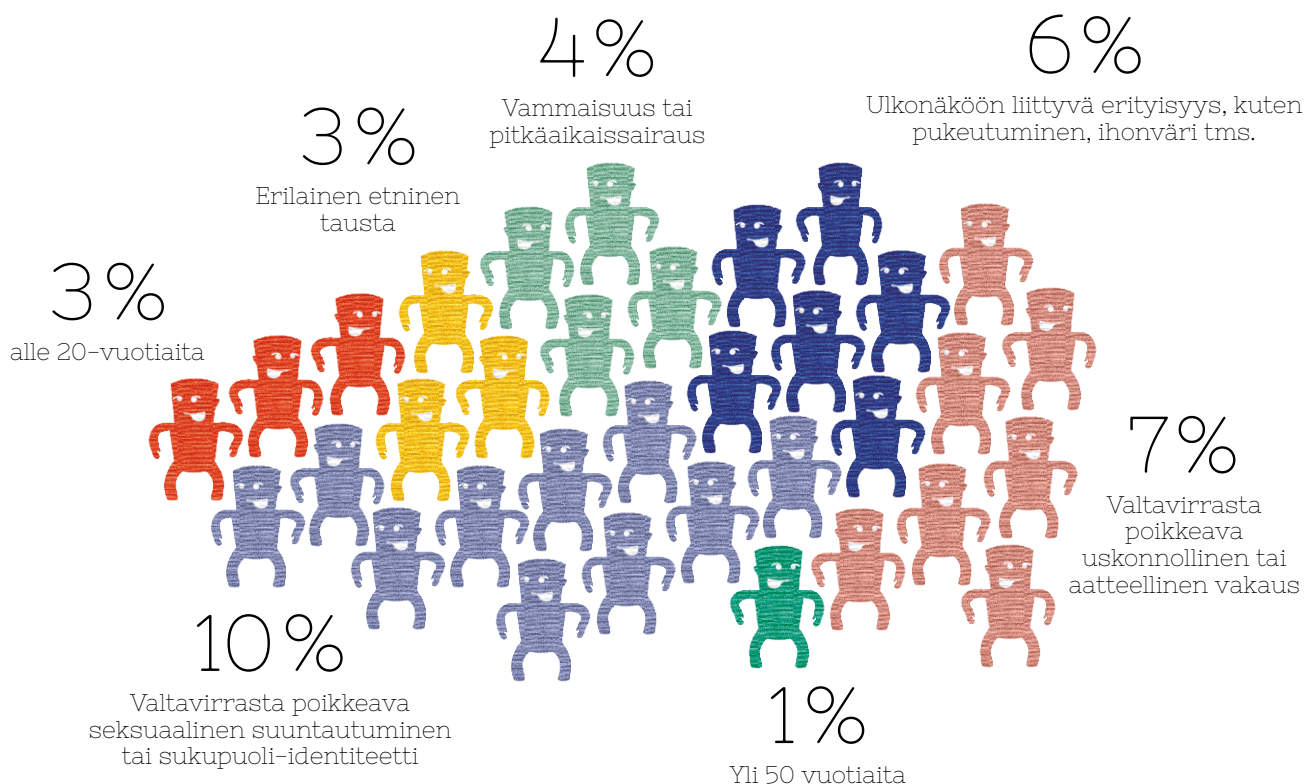
Tyypillinen ammattikorkeakoulu-opiskelija jakautuu sukupuolen mukaan

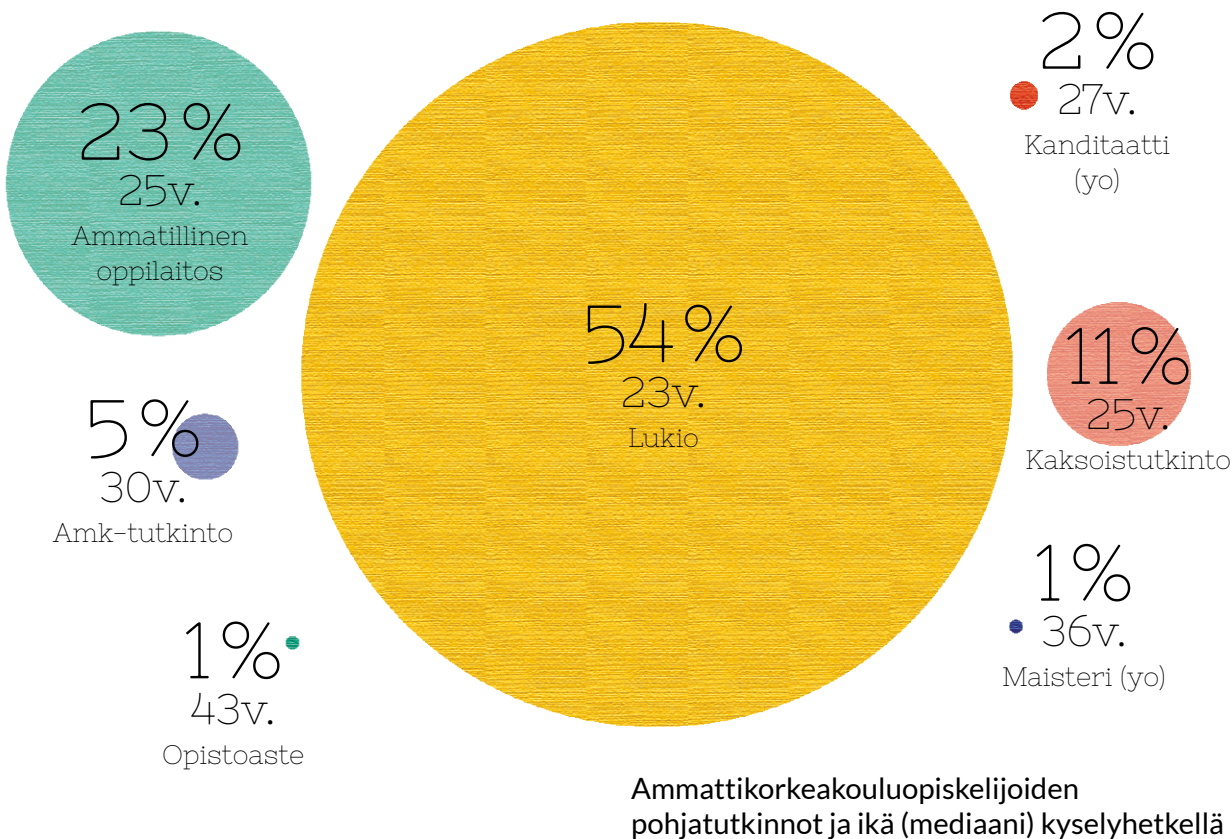
Tyypillinen ammattikorkeakouluopiskelija on sote-alalla opiskeleva nainen tai tekniikan alalla opiskeleva mies. Molemmat alat ovat hyvin sukupuolittuneita ja edustavat suurimpia koulutusaloja ammattikorkeakouluissa. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden yhteiskunnalliset arvot ja asenteet ovat myös hyvin sukupuolittuneita.

Ammattikorkeakoulu- opiskelijan monet kasvot

Vaikka tyypillinen AMK-opiskelija jakautuukin sukupuolen mukaan, ovat ammattikorkeakouluopiskelijat monimuotoinen joukko. Osa ei samaistu kumpaankaan sukupuoleen vaan yksi sadasta pitää itseään muunsukupuolisena. Seksuaaliselta suuntautumiseltaan tai sukupuoli-identiteetiltään valtavirrasta poikkeavia on kymmenes. Identiteettikokemuksen perusteella ammattikorkeakouluopiskelijat sijoittuvat muihin vähemmistöihin vakaumuksensa, ulkonäkönsä, vammaisuutensa, pitkäaikaissairautensa tai etnisen taustansa perusteella. Lisäksi kuusi prosenttia kokee kuuluvansa vielä johonkin muuhun, tarkemmin erittelemättömään vähemmistöön. Tällainen vähemmistöön kuuluminen voi perustua vaikkapa valtavirrasta poikkeavaksi koettuihin luonteenpiirteisiin tai temperamenttiin.

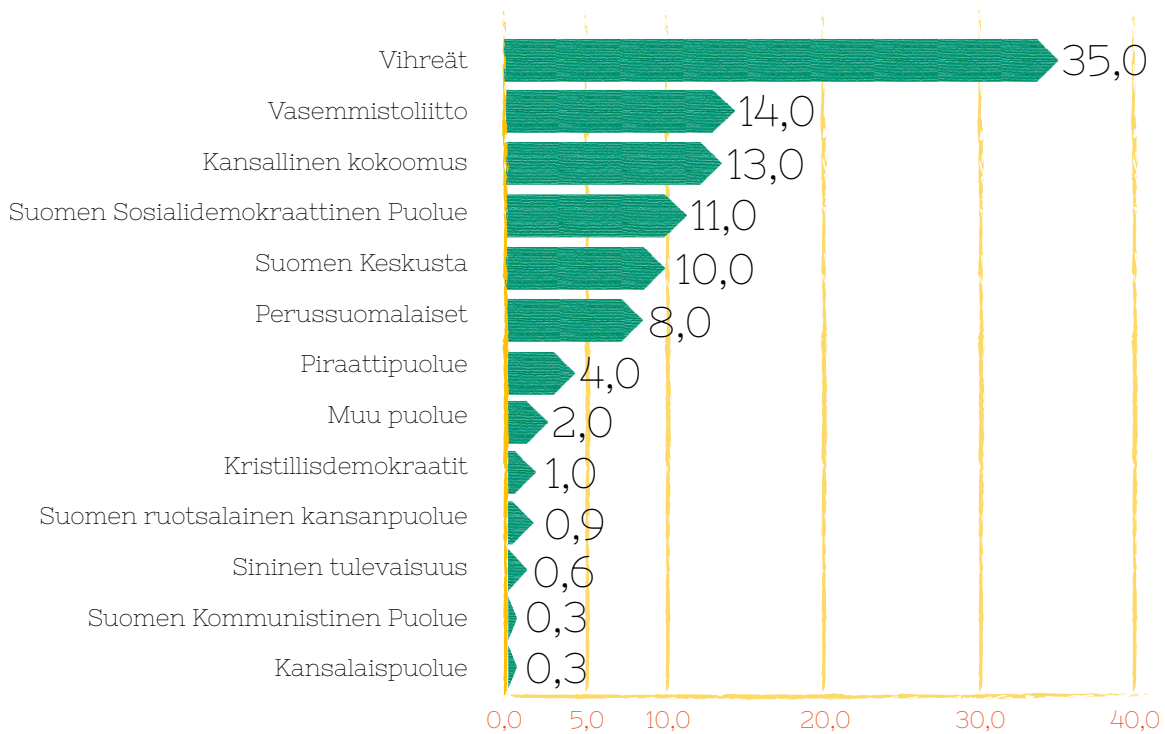

Ammattikorkeakouluopiskelijat ovat myös iän puolesta moninainen joukko. Nuorimmat ovat suoraan toisen asteen koulutuksesta tulleita alle 20-vuotiaita, ja vanhimmat yli 50-vuotiaita lisäkouluttautujia tai alanvaihtajia. Tällainen vaihteluväli sisältää lukemattoman määrän elämäkokemuksia ja -polkuja, jotka antavat oman mausteensa opiskelijoiden diversiteettiin. Elämäkokemusten moninaisuutta heijastelee pohjakoulutus, joka on ammattikorkeakouluopiskelijoilla vaihtelevampi kuin yliopisto-opiskelijoilla. Pohjakoulutus vaikuttaa siihen, mitä opinnoilta haetaan sekä kokemuksiin opiskelusta. Pohjakoulutusten kirjo ja ikärakenne osoittavat, että ammattikorkeakoulutus on tärkeä elinikäisen oppimisen kanava.

Ammattikorkeakouluopiskelijat kannattavat Vihreitä, Vasemmistoliittoa ja Kokoomusta

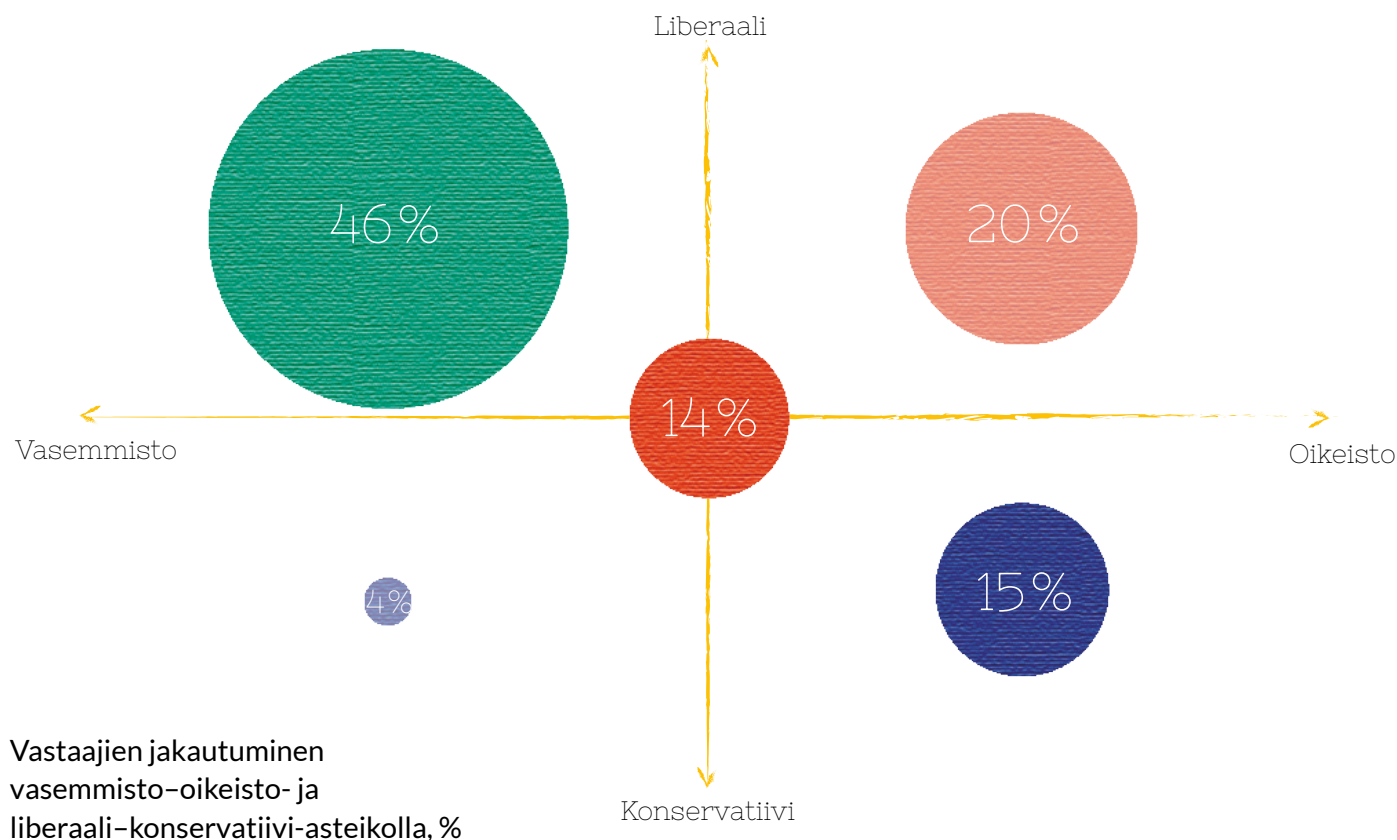
Ammattikorkeakouluopiskelijoista 80 prosenttia aikoo äänestää kevään 2019 eduskuntavaaleissa. Heistä jotka eivät aio äänestää, puolet ilmoittaa syyksi vaikeuden löytää sopivaa ehdokasta. Neljänneksellä ei ole mielipiteitä äänestyspäätöksen tekemiseksi ja viidennes ei näe äänestämistä hyödylliseksi. Ammattikorkeakouluopiskelijat valitsevat ehdokkaansa ennen muuta ehdokkaan mielipiteiden ja arvojen perusteella. Ehdokkaan puoluekannalla on jonkin verran enemmän merkitystä naisille. Miehet puolestaan painottavat äänestyspäätöstä tehdessään ehdokkaan järkeviä talouspoliittisia näkemyksiä. Pinnallisilla asioilla, kuten ulkonäöllä tai tunnettuudella ei juuri ole vaikutusta äänestyspäätökseen.

Läheisimmältä tuntuva puolue, % kantansa valinneista opiskelijoista

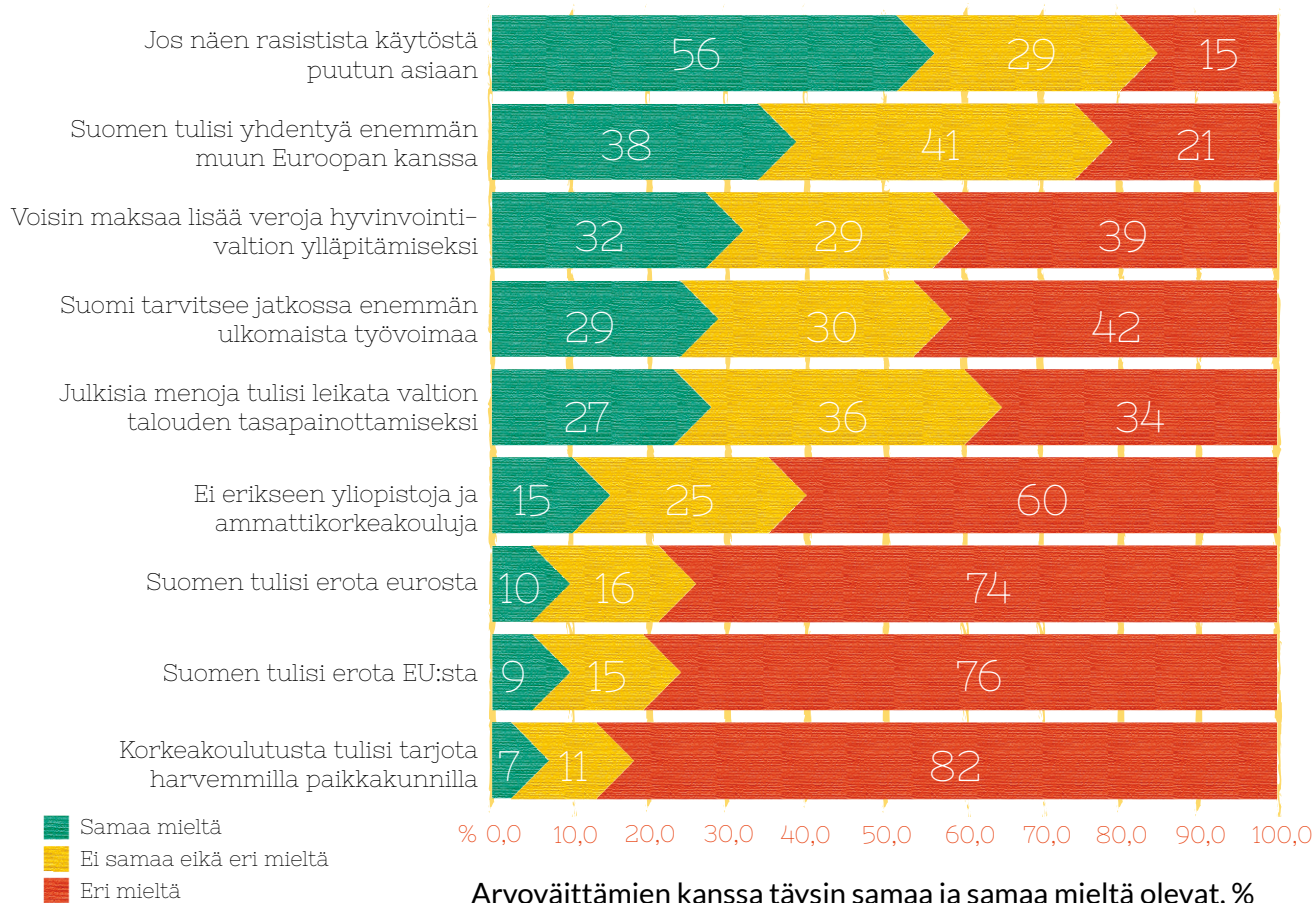
Ikä vaikuttaa ammattikorkeakouluopiskelijoiden taloudellisiin arvoihin mutta ei vapaamielisyyteen

Ammattikorkeakouluopiskelijat ovat poliittisilta kannoiltaan hieman enemmän kallellaan vasemmalle kuin oikealle, ja selvästi liberaaleja. Sukupuolten välinen ero näkyy selkeimmin vasemmisto-oikeisto-akselilla. Naiset ovat jonkin verran vasemmistolaisempia ja liberaalimpia kuin miehet. Myös ikä vaikuttaa opiskelijoiden poliittiseen suuntautumiseen vasemmisto-oikeisto-akselilla, muttei niinkään liberaali-konservatiivi-akselilla. Liberaaleiksi tai konservatiiveiksi itsensä mieltäviä on suunnilleen saman verran eri ikäryhmissä, mutta vasemmistolaisen arvomaailman puolelle itsensä sijoittavien osuus kasvaa iän myötä.

Arvoina yhdenvertaisuus, eurooppalaisuus ja koulutuksen saavutettavuus

Kokonaisuutena AMK-opiskelijat ovat Eurooppa- ja kansainvälisyysmyönteisiä sekä halukkaita säilyttämään korkeakoulujärjestelmän duaalimallin nykyisellään. Tulevaisuudessa tapahtuvia veronkorotuksia hyvinvointivaltion ylläpitämiseksi vastustaa suurempi osuus kuin puolustaa. Enemmistö pitää julkisten menojen leikkauksia samantekevinä tai ei toivo niitä tehtävän. Vasemmistolaisia erottaa oikeistolaisista suhtautuminen julkisiin menoihin, ja konservatiiveja liberaaleista suhtautuminen ulkomaiseen työvoimaan. AMK-opiskelijoiden henkilökohtainen poliittinen arvomaailma vaikuttaa siis suuresti siihen, miten kukakin lopulta suhtautuu yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Ammattikorkeakouluopiskelijat haluaisivat lisäpanostuksia työllisyyttä edistäviin palveluihin

Millaisten julkisten palvelujen, tukien tai järjestelmien parantamiseen AMK-opiskelijat käyttäisivät kuvitteellisen 100 miljoonan euron määrärahan valtion budjetista?

Opiskelijat jakaisivat rahaa moneen suuntaan. Suurin osa vastaajista (55 %) jakaisi sitä ennen muuta työllistymistä edistävien palvelujen parantamiseen. Sen jälkeen panostettaisiin sosiaaliturvajärjestelmän uudistamiseen (46 %), sisäiseen turvallisuuteen (41 %) ja korkeakoulujen rahoitukseen (38 %). Noin neljännes lyhentäisi myös valtion velkaa. Sen sijaan asumistuen, toimeentulotuen tai maanpuolustuksen kehittämiseen rahaa käyttäisivät selvästi harvemmat.

Rahanjaon preferensseissä on samantyyppisiä eroja vasemmisto-oikeisto- ja liberaali-konservatiivi-asteikoilla kuin mielipiteissä yhteiskunnallisista kysymyksistä. Selvä enemmistö vasemmistolaiseksi itsensä mieltävistä jakaisi valtion budjetista sellaisiin tarkoituksiin, joilla voitaisiin tasoittaa tuloeroja tai kohentaa heikompiosaisten asemaa (sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen, opintotuen, asumistuen ja toimeentulotuen parantaminen).

Oikeistolaiset ja konservatiivit sen sijaan sijoittaisivat rahaa mieluummin poliisi- ja pelastustoimen palveluiden parantamiseen, valtion velan vähentämiseen sekä maanpuolustukseen. Ero vasemmiston ja oikeiston välillä on erityisen suuri sosiaaliturvajärjestelmän uudistamista koskevassa kysymyksessä: oikeistolaisesti ajattelevissa on vasemmistolaisiin verrattuna lähes kaksi kertaa vähemmän niitä, jotka uudistaisivat sosiaaliturvaa.

Ammattikorkeakouluopiskelijat arvostavat käytännönläheisyyttä ja hyviä työllistymismahdollisuuksia

Eri alojen ammattikorkeakouluopiskelijoille opiskelun käytännönläheisyys ja tutkintojen työelämälähtöisyys ovat ammattikorkeakoulutuksen tärkeimpiä ominaisuuksia.

Sen sijaan hyvä työllistyminen on tärkeä ominaisuus erityisesti tekniikan alan ja sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille kun taas esimerkiksi kulttuurialan opiskelijoista vain reilu neljännes pitää työllistymistä hyvänä ominaisuutena. Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala taas erottuu joukosta eräänlaisena ”sisäänheittoalana”, ja noin neljännes pitää koulutuksen hyvänä puolena sitä, että opiskelupaikan saa helposti.

Myös pohjakoulutus vaikuttaa siihen, mitkä asiat koetaan ammattikorkeakoulutuksen hyväksi puoliksi. Amis-taustaiset pitävät hyviä työllistymismahdollisuuksia kaikkein tärkeimpänä ominaisuutena kun taas lukiotaustaiset arvostavat koulutuksen käytännönläheisyyttä.

Amis-taustaisista selvästi useampi on yli 27-vuotiaita mikä vastaa hyvin sitä kuvaa jossa ammatillisen tutkinnon suorittaneet siirtyvät korkeakouluun vasta muutaman vuoden työelämässä oltuaan. Ammattikorkeakouluopinnot ovatkin usein amis-taustaisille selkeä uramuutos jolla haetaan parempia työllistymismahdollisuuksia.

”Ammattikorkeakouluopinnot ovatkin usein amis-taustaisille selkeä uramuutos jolla haetaan parempia työllistymismahdollisuuksia.

Lukio valmistaa korkeakouluopintoihin paremmin kuin ammatillinen oppilaitos

Lukion suorittaneet opiskelijat kokevat saaneensa selvästi ammatillisista oppilaitoksista valmistuneita paremmat eväät korkeakouluopintoihin. Noin kolme neljännestä lukiosta valmistuneista ja 70 % kaksoistutkinnon suorittaneista on saanut mielestään vähintään jossain määrin riittävät valmiudet korkeakouluopiskeluun, mutta ammatillisen oppilaitoksen käyneistä tätä mieltä on vain 42 %.

Noin joka toinen lukion käynyt on sitä mieltä, että jatko-opinnoista on kerrottu lukiossa vähintään jossain määrin riittävästi. Kaksoistutkinnon suorittaneista näin ajatteli 48 %, ja ammatillisesta oppilaitoksesta valmistuneista vain runsas kolmannes (36 %). Ammatilliselta toiselta asteelta näyttää puuttuvan toimivat käytännöt opiskelijoiden valmentamiseen korkeakouluopintoihin tai ainakin niiden ulottaminen kaikille opiskelijoille.

Ammattikorkeakouluopiskelijoille kiinnostava tutkinto ja koulutusala ovat tärkeimmät tekijät opiskelupaikan valinnassa.

Joidenkin ammattikorkeakoulujen kohdalla tärkeäksi tekijäksi nousee myös korkeakoulun hyvä maine. Tampereen ammattikorkeakoulussa 80 %, Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa 72 %, Jyväskylän ammattikorkeakoulussa 66 % ja Diakonia-ammattikorkeakoulussa 62 % opiskelijoista pitää mainetta ja imagoa tärkeänä tekijänä.

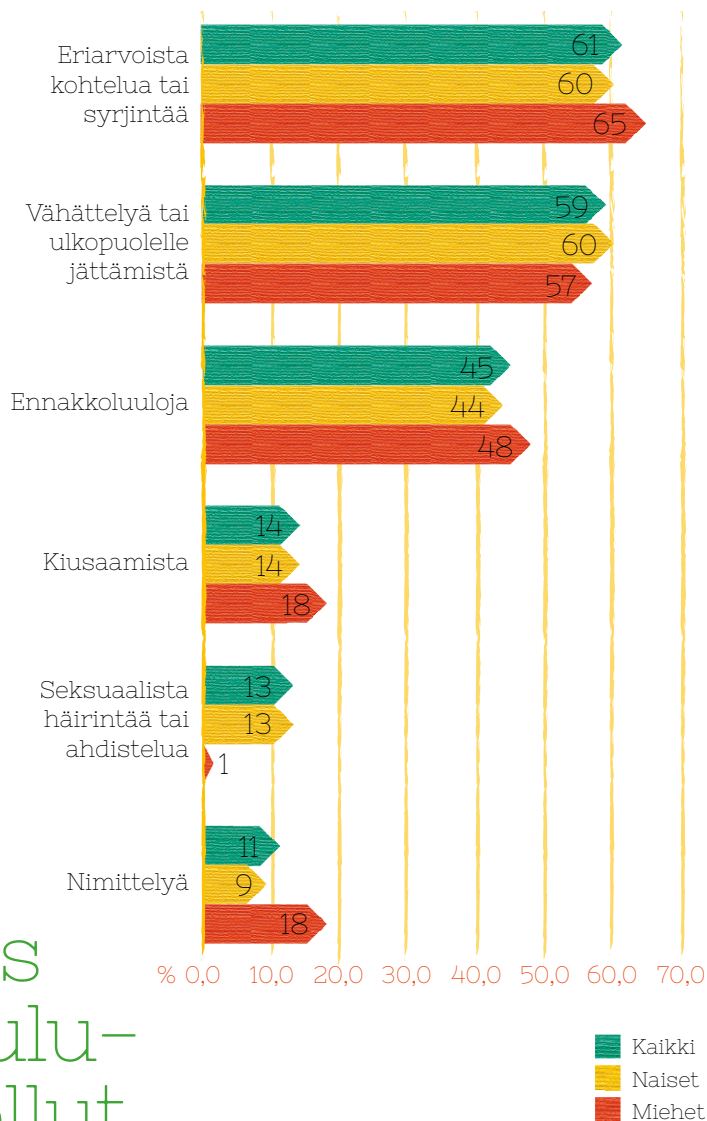
Kotiseudun läheisyys taas vaikuttaa tiettyjen ammattikorkeakoulujen valintaan. Centria-ammattikorkeakoulun, Oulun ammattikorkeakoulun, Laurea-ammattikorkeakoulun sekä Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoista noin 60 prosenttia pitää kotiseudun läheisyyttä tärkeänä opiskelupaikan valintaa määrittävänä tekijänä. Vastaavasti taas Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijoista vain noin kolmannes pitää kotiseudun läheisyyttä tärkeänä.

Häirintä: yllättävän yleistä, huomattavan sukupuolittunutta

Noin viidennes ammattikorkeakouluopiskelijoista on ollut häirinnän kohteena. Hieman yli puolessa tapauksista häiritsijät ovat toisia opiskelijoita, hieman vajaassa puolessa tapauksissa taas korkeakoulun henkilöstöä. Naisilla on selvästi miehiä enemmän häirinnän kokemuksia ja naiset myös ovat miehiä useammin jatkuvan häirinnän kohteina.

Tyypillisimmin häirintä näyttäytyy ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskuudessa eriarvoisena kohteluna tai syrjintänä sekä vähättelynä ja ulkopuolelle jättämisenä. Kiusaamista, seksuaalista häirintää ja nimittelyä esiintyy selvästi vähemmän, mutta näissä tapauksissa erot sukupuolten välillä ovat suuria: naiset joutuvat seksuaalisen häirinnän tai ahdistelun kohteeksi huomattavasti useammin kuin miehet. Nimittely taas kohdistuu enemmän miehiin kuin naisiin.

”Noin viidennes ammattikorkeakouluopiskelijoista on ollut häirinnän kohteena.

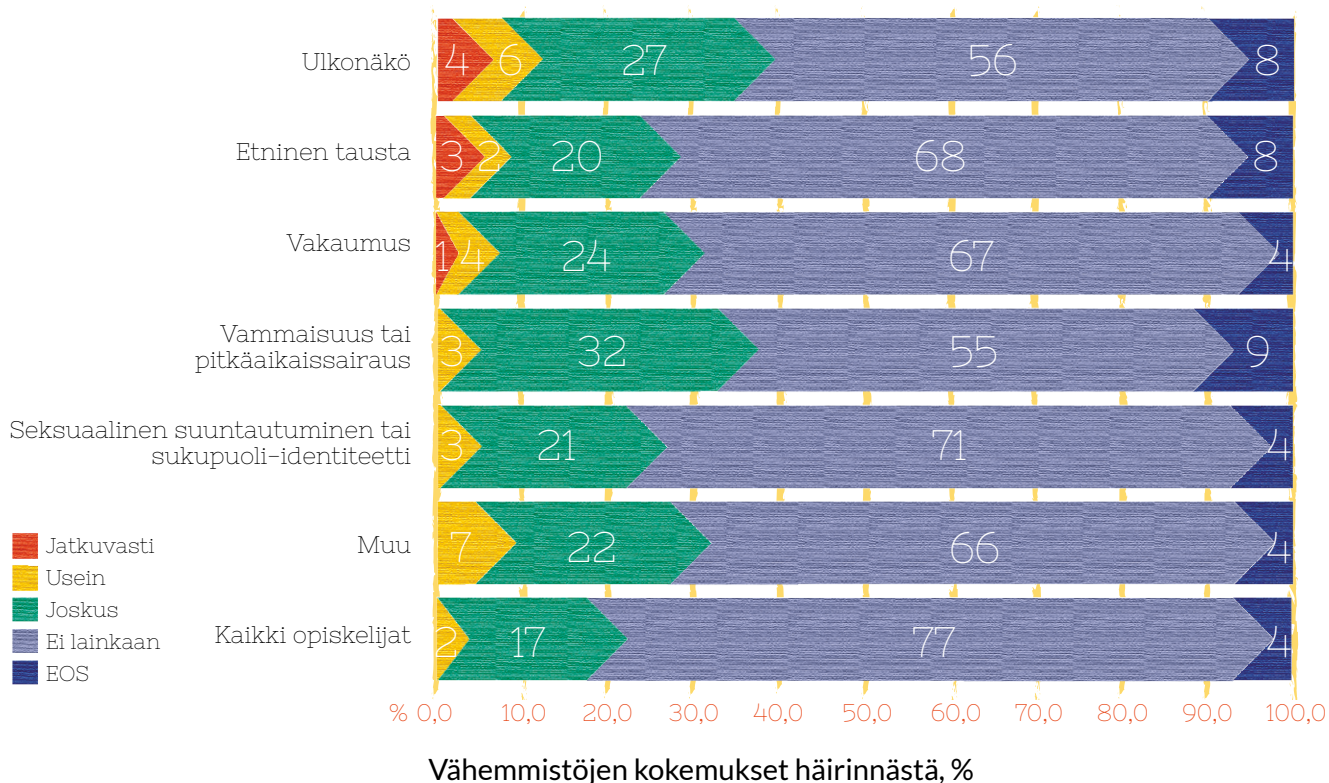

Häirinnän muodot,
% häirintää kokeneista

Vähemmistöt useammin häirinnän uhreina

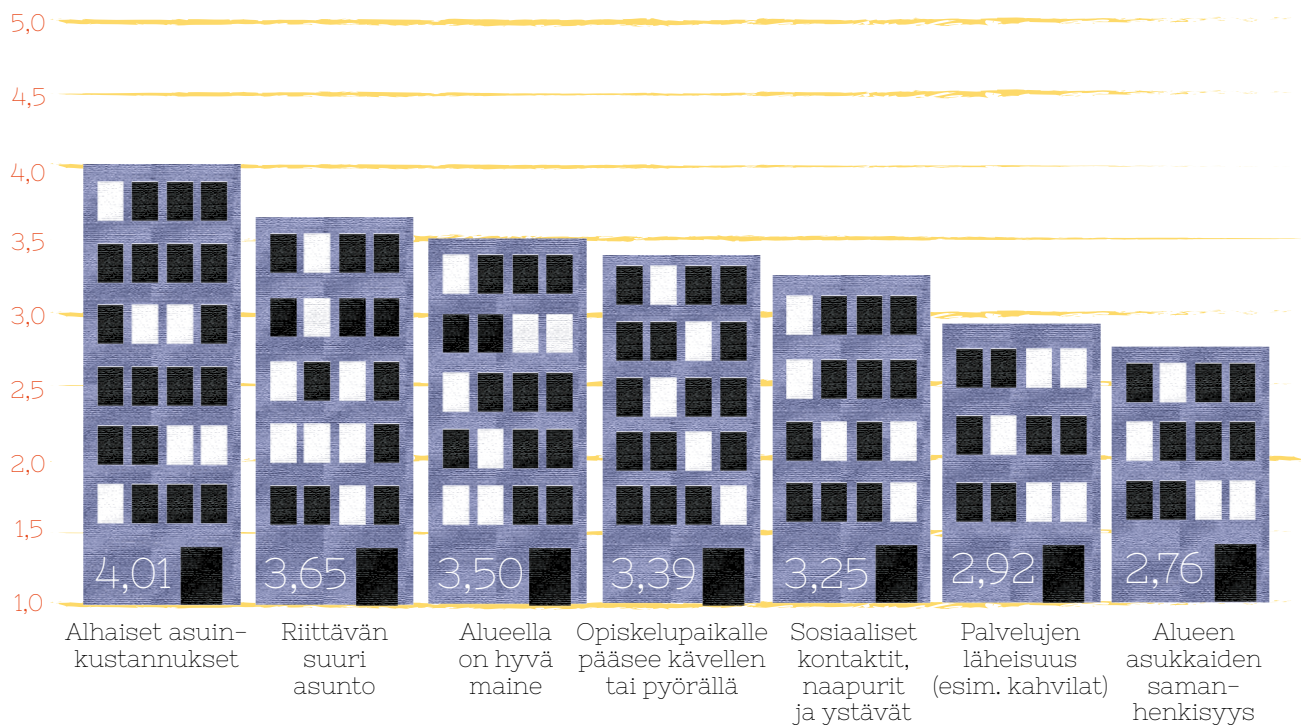
Ammattikorkeakouluopiskelijoihin, jotka kokevat kuuluvansa johonkin vähemmistöön, kohdistuu enemmän häirintää. Useimmin häirintää kohdistuu opiskelijoihin, jotka kokevat olevansa ulkonäöltään valtavirrasta poikkeavia. Myös erilaisen etnisen taustan tai uskonnollisen tai aatteellisen vakaumuksen omaavia kohdellaan useammin epäasiallisesti kuin muita opiskelijoita.

Muut vähemmistöryhmät joutuvat häirinnän kohteeksi harvemmin, mutta etenkin vammaiset ja pitkäaikaissairaat eroavat muista ryhmistä häirinnän laajuuden suhteen: huomattavan suuri osa heistä joutuu häirinnän uhriksi vähintään joskus AMK-opintojensa aikana. Vammaisiin ja pitkäaikaissairaisiin ei siis kohdistu jatkuvaa yksilöllistä häirintää, vaan pikemminkin jonkinlaista yleistyneempää asenteisiin tai toimintatapoihin pesiytynyttä eriarvoista kohtelua ja syrjintää.

Edullista asumista ja helposti kotoa kampukselle

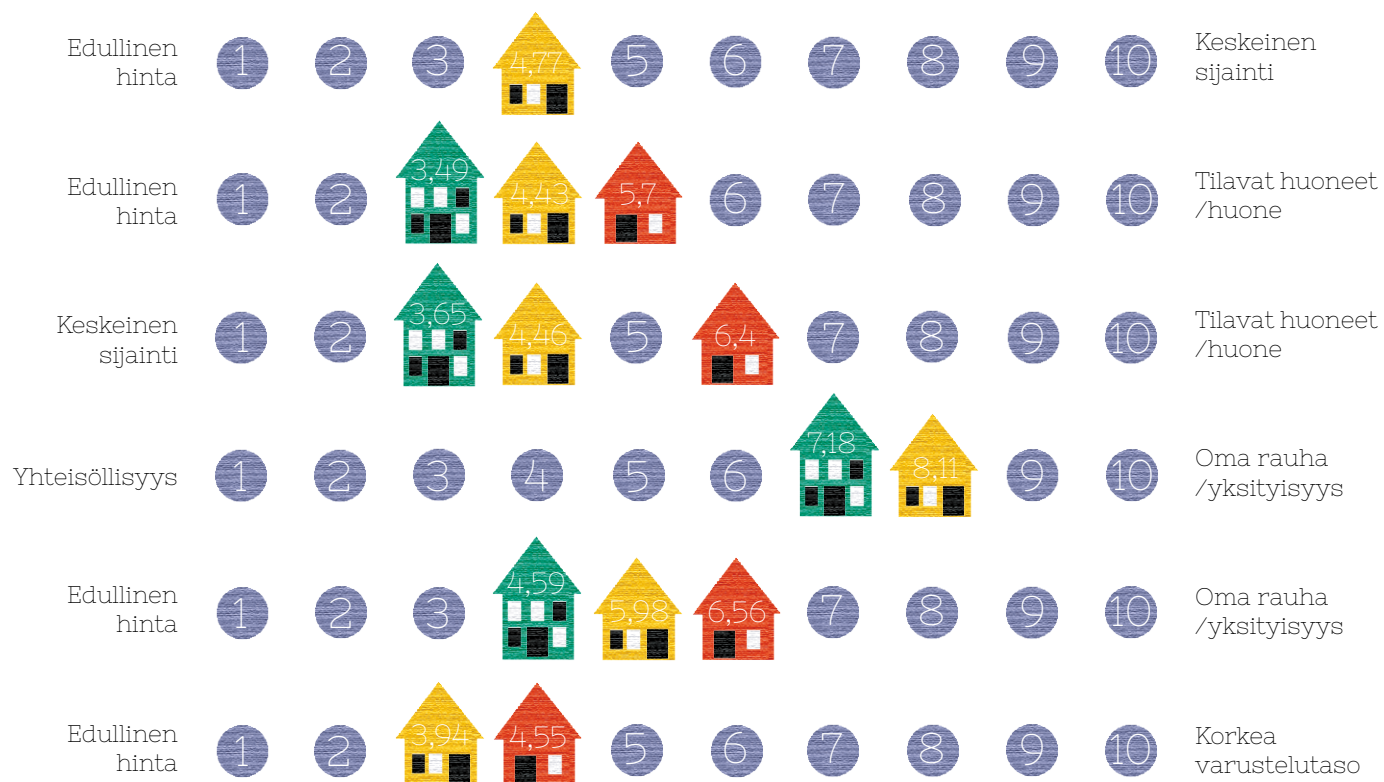
Lähes kolme neljänestä AMK-opiskelijoista pitää asuinpaikan valinnassa tärkeimpänä asunnon edullista hintaa. Seuraavaksi tärkeintä on asunnon riittävän suuri koko ja alueen hyvä maine. Yli puolet opiskelijoista arvostaa myös sitä, että asunnolta pääsee opiskelupaikalle kävellen tai pyörällä. Tarvetta kohtuuhintaisille opiskelija-asunnoille hyvien yhteyksien päässä kampukselta on siis jatkossakin.

Eri asioiden tärkeys asuinpaikan valinnassa, ka (asteikko 1=ei lainkaan tärkeä–5=erittäin tärkeä)

Kimppa-asujien ja perheellisten ammattikorkeakouluopiskelijoiden asumistoiveet eroavat muista

Eri opiskelijaryhmien asumistoiveissa on eroja. Kimppa-asujat ja perheelliset opiskelijat suosivat asumisessa eri asioita kuin muut opiskelijat. Kimppa-asujat haluavat asua edullisesti keskeisellä paikalla ja ovat tarvittaessa valmiita tinkimään omasta rauhastaan ja asuinalastaan. Perheellisille opiskelijoille tilavampi asunto taas on tärkeämpää kuin asunnon keskeinen sijainti tai edullinen hinta. Tämä lienee seurausta heidän kotitalouksiensa suuremmasta koosta: isompi henkilömäärä edellyttää tilavampaa asuntoa.

Asumispreferenssit asumismuodoittain, ka

Kaikki opiskelijat, ka

Perheelliset

Kimppakämpässä asuvat

AMK-opiskelijan arvot ja asenteet

–selvitys on ensimmäinen laaja katsaus ammattikorkeakouluopiskelijoiden yhteiskunnallisiin arvoihin ja asenteisiin. Selvitys piirtää kuvan tyypillisestä AMK-opiskelijasta mutta kertoo myös joukon moninaisuudesta. Selvitys antaa tietoa ryhmän äänestyskäyttäytymisestä ja puoluekannoista sekä minkälaisia arvoja he edustavat. Lisäksi selvitys antaa tietoa ammattikorkeakoulutuksesta opiskelijoiden näkökulmasta ja valottaa mm. asumistottumuksia ja häirinnän kokemuksia.

Selvityksen on toteuttanut Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOKille Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus sr. Kyselyt tehtiin syksyllä 2018.

Koko raportti on luettavissa osoitteessa www.samok.fi.

